

การพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี
ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี*

DEVELOPMENT ON THE MANAGEMENT OF PHETCHABURI PROVINCE MEDITATION
CENTER IN BANLAD DISTRICT PHETCHABURI PROVINCE

พระครูสมุห์พรชัย จีรปณฺโญ

Pharkhrusamu Phonchai Dhīrapaṅḡo

วัดดอนหัว อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

Watdonwa, Phetchaburi Province

E-mail: Watdonwa089@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาการบริหารจัดการ เปรียบเทียบความเห็น เพื่อศึกษา ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด เพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี พบว่า สภาพการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดย ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่าง ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน การวิจัย ปัญหาและอุปสรรค อาคารสถานที่ไม่เพียงพอต่อการใช้งาน ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรเพิ่มเติม อาคารสถานที่เพื่อรองรับการใช้งานจำนวนมาก

คำสำคัญ: การพัฒนา; การบริหารจัดการ; สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด

Abstract

This article was a study of developing management conditions and compared the opinions, and studied problems, obstacles and suggestions for development on the management of meditation center in Banlad District; Phetchaburi Province. This was a mix-method research; the findings were that developing management conditions in overall were at a high level, the different personal factors had no different opinions, therefore rejected the research hypothesis. Problems and obstacles; A building are not available at moment; suggestions; should add more buildings to support the many applications.

Keywords: development; management; provincial meditation center

*Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 20, 2020

บทนำ

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาสมัยพุทธกาล การเผยแผ่ในสมัยเมื่อพระพุทธเจ้าทรงมี พระชนม์ อยู่ คือ เมื่อนับตั้งแต่สำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงได้เลือกบุคคลที่ควรจะสั่งสอนให้รู้ตามโดย ใช้วิธีเทศนาสั่งสอน พระพุทธองค์ได้เปรียบบุคคลไว้เสมือนบัว 4 เหล่า คือ ผู้มีปัญญาสามารถที่จะ บรรลุตามได้ จนถึงผู้ที่ยังมีกิเลสหนา คือ ไม่สามารถสั่งสอนได้ แล้ว การเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยรวม คือ การเทศนาธรรมวินัย ข้อประพจน์และข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ โดยใช้การสอนแบบ เล่านิทานบ้างเปรียบเทียบบ้าง ถามตอบบ้าง

สำหรับการปฏิบัติธรรมในประเทศไทยเป็นไปเพื่อการพัฒนาคน การพัฒนาคนต้องเริ่มที่จิต โดยพิจารณาตรวจสอบจิตตนเองอยู่เสมอ การปฏิบัติธรรมเป็นวิธีการฝึกอบรมให้คนเจริญงอกงาม ให้ เข้าใจถึงสภาวะธรรมตามที่เป็นจริง จิตที่ได้รับการฝึกฝนอบรมเป็นพื้นฐานที่มั่นคงดีแล้วย่อมจะปฏิบัติ ต่อสิ่งทั้งหลายได้อย่างถูกต้อง ก่อให้เกิดความเจริญงอกงามสามารถพัฒนาทางกาย วาจา ใจ ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ เป็นทางไปสู่อิสรภาพและสันติสุขอย่างแท้จริง โดยการสำรวมใจให้มีสติ โดยมีพระสงฆ์ และวัดเป็นองค์กรสำคัญที่จะมีส่วนเกี่ยวข้องเหมาะสมสอดคล้องต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพราะ พระเป็นผู้อบรมให้ธรรมะ ให้ผลทั้งโลกียะและโลกุตระ จัดการศึกษาด้านปริยัติ และด้านปฏิบัติแก่ ประชาชนทุกคน (พระครูภาวนาโพธิคุณ, 2551)

วัดในฐานะที่เป็นสถาบันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ต้องฟื้นฟูบทบาทในการเป็นศูนย์รวม อบรมศีลธรรมแก่ประชาชน สำหรับกิจกรรมด้านการฝึกอบรม ทางวัดได้มีการกำหนดประเภท และ จำนวนผู้เข้าอบรม กำหนดหลักสูตร และระยะเวลาในการอบรม การจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมจึงมีส่วน อย่างยิ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ให้ดีขึ้น และทำให้สังคมเกิดความสงบสุขได้ในปี พ.ศ.2543 องค์กร ปกครองสูงสุดของคณะสงฆ์ คือ มหาเถรสมาคมร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้ส่งเสริม ให้มีสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดขึ้นในประเทศไทย (มหาเถรสมาคม, 2558) ซึ่งเป็นแนวทางใน การเผยแผ่ธรรมะในแนวปฏิบัติ จึงได้จัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดขึ้นทั่วประเทศไทย

จากประเด็นที่กล่าวมา ผู้วิจัยในฐานะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติ ธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี จึงมีความสนใจศึกษาถึงการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรม ประจำจังหวัดเพชรบุรี ทั้งด้านความพร้อมของวัดในการจัดตั้งเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ทั้ง ด้านบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนดำเนินการ และด้าน การบริหารจัดการที่ดี เพื่อนำเอา องค์ความรู้จากการศึกษาในครั้งนี้ นำมาพัฒนาสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรีให้มี ประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น และเป็นแบบอย่างในการพัฒนาสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากผู้ปฏิบัติธรรมในสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี 3 แห่ง จำนวน 510 คน (สำนักงานเจ้าคณะอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี, 2561) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 225 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 7 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยรวม

(n=225)

การพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรม ประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัด เพชรบุรี	ระดับความคาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ด้านสถานที่	3.86	0.271	มาก
ด้านบุคลากร	3.85	0.296	มาก
ด้านการบริหารจัดการ	3.92	0.286	มาก
โดยรวม	3.88	0.183	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$, S.D.=0.183) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านสถานที่ และด้านบุคลากร ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังที่มีต่อการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	0.620		0.536		✓
อายุ		0.202	0.961		✓
อาชีพ		0.377	0.769		✓
วุฒิการศึกษา		3.107*	0.047	✓	

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษา ต่างกัน มีการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ ต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

การพัฒนาการบริหารจัดการฯ	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านสถานที่	สำนักปฏิบัติธรรมมีการเดินทางที่ไม่สะดวก ต่อการมาปฏิบัติธรรม	สำนักปฏิบัติธรรมควรอยู่ในพื้นที่ที่มีการเดินทางที่สะดวก ง่ายต่อการมาปฏิบัติธรรม
ด้านบุคลากร	พระภิกษุหรือบุคคลอื่นที่เป็นวิทยากรควรเลือกที่มีความสามารถถ่ายทอดให้เข้าใจง่าย ได้สอนในรายวิชาเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ	พระภิกษุหรือบุคคลอื่นที่เป็นวิทยากรสามารถถ่ายทอดให้เข้าใจง่าย ได้สอนในรายวิชาเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี (ต่อ)

การพัฒนาการบริหารจัดการฯ	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการบริหารจัดการ	สำนักปฏิบัติธรรมควรมีการบริหารจัดการดูแลด้านการรักษาความปลอดภัยภายในและบริเวณโดยรอบ ในกรณีที่มีผู้ปฏิบัติธรรมจำนวนมาก สามารถประสานงานขอกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือหน่วยอาสาสมัคร เพื่อมาดูแลรักษาความปลอดภัยอย่างทั่วถึง	สำนักปฏิบัติธรรมมีการดูแลด้านการรักษาความปลอดภัยภายในและบริเวณโดยรอบ ในกรณีที่มีผู้ปฏิบัติธรรมจำนวนมาก สามารถประสานงานขอกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือหน่วยอาสาสมัคร เพื่อมาดูแลรักษาความปลอดภัยอย่างทั่วถึง

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม การพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ที่มีคุณลักษณะ ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านสถานที่ สำนักปฏิบัติธรรมมีการเดินทางที่ไม่สะดวก ต่อการมาปฏิบัติธรรมสำนักปฏิบัติธรรมควรอยู่ในพื้นที่ที่มีการเดินทางที่สะดวก ง่ายต่อการมาปฏิบัติธรรม

ด้านบุคลากร พระภิกษุหรือบุคคลอื่นที่เป็นวิทยากรควรเลือกที่มีความสามารถถ่ายทอดให้เข้าใจง่าย ได้สอนในรายวิชาเหมาะสมกับความรู้ความสามารถพระภิกษุหรือบุคคลอื่นที่เป็นวิทยากรสามารถถ่ายทอดให้เข้าใจง่าย ได้สอนในรายวิชาเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ

ด้านการบริหารจัดการ สำนักปฏิบัติธรรมควรมีการบริหารจัดการดูแลด้านการรักษาความปลอดภัยภายในและบริเวณโดยรอบ ในกรณีที่มีผู้ปฏิบัติธรรมจำนวนมาก สามารถประสานงานขอกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือหน่วยอาสาสมัคร เพื่อมาดูแลรักษาความปลอดภัยอย่างทั่วถึงสำนักปฏิบัติธรรมมีการดูแลด้านการรักษาความปลอดภัยภายในและบริเวณโดยรอบ ในกรณีที่มีผู้ปฏิบัติธรรมจำนวนมาก สามารถประสานงานขอกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือหน่วยอาสาสมัคร เพื่อมาดูแลรักษาความปลอดภัยอย่างทั่วถึง

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี การพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทั้งด้านสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมากทุกด้าน เห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระรุ่งโรจน์ ชยานนโท (2556) ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรม : กรณีศึกษาสำนักปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานวัดมเหยงคณ์ อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมวัดมเหยงคณ์ อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านวิทยากร และด้านการบริหารจัดการพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ใน ระดับมากทุกด้าน ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมวัดมเหยงคณ์ อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 7 ด้าน คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา วุฒิการศึกษาทางธรรม สถานภาพ อาชีพ และเหตุผลการเข้าร่วม โครงการปฏิบัติธรรม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา วุฒิการศึกษาทางธรรม สถานภาพ อาชีพ และเหตุผลการเข้าร่วมโครงการปฏิบัติธรรม แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมวัดมเหยงคณ์ อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราชไม่แตกต่างกัน ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารจัดการสำนัก ปฏิบัติธรรมวัดมเหยงคณ์ อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช พอสรุได้ดังนี้ คือ ด้านอาคารสถานที่ ได้แก่ ที่พักและห้องน้ำไม่เพียงพอ ด้านวิทยากร ได้แก่ วิทยากรมีน้อยเกินไป ไม่ เพียงพอ ในด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ ขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการปฏิบัติธรรม การดูแลผู้ร่วมปฏิบัติธรรมไม่ทั่วถึง และ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารจัดการสำนัก ปฏิบัติธรรมวัดมเหยงคณ์อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช พอสรุได้ดังนี้ คือ ด้าน อาคารสถานที่ ได้แก่ ควรเพิ่มและปรับปรุงวัสดุในที่พักและห้องน้ำให้มีความแข็งแรงและทนทาน ควรเพิ่มการรักษาความสะอาดอย่างต่อเนื่อง และขยายพื้นที่ให้พอเพียงต่อผู้ร่วมปฏิบัติธรรม ควรแยก ชะยะ และมีการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี ควรปลูกพืชสมุนไพร เช่นตะไคร้หอมเพื่อไล่ยุงในสถานที่พัก ภาวนา ด้านวิทยากร ได้แก่ ควรเพิ่มจำนวนพระวิทยากร เข้ามาช่วยในการอบรมปฏิบัติธรรมให้มากขึ้น ควรทำคู่มืออบรมการสอนเป็นสื่อสำหรับพระเพื่อใช้ในการเผยแผ่ต่อไป และสอนธรรมะที่ ประยุกต์ใช้ในชีวิตปัจจุบันมากขึ้น และควรแยกหลักสูตรสอนสำหรับผู้ปฏิบัติใหม่ก่อนจะมารวมกัน เพื่อความเข้าใจในการปฏิบัติ และด้านการบริหารจัดการ

ได้แก่ ควรให้การดูแลอย่างทั่วถึงแก่ผู้ร่วม ปฏิบัติธรรม ควรวางแผนระยะเวลาหรือกำหนดการปฏิบัติธรรมให้เหมาะสมไม่มากหรือน้อยเกินไป ควรมีการอบรมการสื่อสารถึงกันภายในวัดและส่งเสริมเมตตาธรรม จัดทำองค์ความรู้เพิ่ม ฝึกอบรม ส่งเสริมการแก้ปัญหาระหว่างสมาชิกในกลุ่มและควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการปฏิบัติธรรม อย่างต่อเนื่อง

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อ การพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อ การพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ วุฒิ การศึกษาไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาภักขวิจิตรมโน (2558) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยหลักสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการ สำนักปฏิบัติธรรม ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ ภาค 15 เกิดประสิทธิภาพนั้น คือการคำนึงถึง สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก โดยต้องมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ มีปัจจัย สนับสนุน คือการวางแผนโครงการเพื่อเป็นแนวทางของการทำงาน การจัดองค์การ การบังคับบัญชา สั่งการ การอำนวยความสะดวก การควบคุมกำกับกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดำเนินตามแผนที่วางไว้ การรายงานผล การปฏิบัติของหน่วยงาน การจัดทำงบประมาณบัญชีการใช้จ่ายเงินและตรวจสอบ ส่วนการบูรณาการ หลักพุทธธรรมสำหรับการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมนั้น เน้นหลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา เพื่อให้การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดย มีการจัดให้มีกิจกรรมที่สำคัญทั้งภายในและภายนอกสำนัก สำหรับรูปแบบการบริหารจัดการสำนัก ปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ ภาค 15 ที่เป็นมาตรฐาน คือ เจ้าสำนักมี วิทยทัศน์ มีการชวนขยายศึกษาดูงานของสำนักที่มีมาตรฐานนำมาปรับปรุงสำนักตนเอง เจ้าสำนักรู้จัก กำหนดวัตถุประสงค์ รู้จักริเริ่มโครงการที่เป็นแก่นสารประโยชน์ รู้จักวางแผนโครงการเพื่อปฏิบัติงาน จัดที่พัก อาคารปฏิบัติธรรม ให้มีความสะอาดพร้อมใช้งานได้ ด้านบุคลากร รู้จักแบ่งงานและการ มอบหมายอำนาจหน้าที่การงาน รู้จักประสานความสามัคคีและประสานประโยชน์ร่วมกัน รู้จัก ปกครองบังคับบัญชา รู้จักติดตามและประเมินผลงาน พัฒนาบุคลิกภาพของตนเองและบุคลากรให้มี ภาวะความเป็นผู้นำ จัดการศึกษาทั้งด้านปริยัติควบคู่กับการปฏิบัติ หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ ด้านการ บริหารจัดการภายในสำนัก จัดทำบัญชี รายรับ-จ่ายให้เป็นระบบ โปร่งใส ชัดเจน ตรวจสอบได้ บัญชี การเงินของสำนักปฏิบัติธรรมควรแยกจากบัญชีวัด จัดทำสถิติผู้เข้ารับการปฏิบัติธรรม มีการลงทุน เพื่อการเผยแพร่ของสำนักปฏิบัติธรรม ประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านทางสื่อ เช่น แผ่นป้าย แผ่นพับ วิทยุ ชุมชน ทางอินเทอร์เน็ต เช่น Line และ Facebook เป็นต้น

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย คุณลักษณะการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรีในอำเภอบ้านลาด ที่พึงประสงค์ดังนี้

ด้านสถานที่ สำนักปฏิบัติธรรมมีการจัดสถานที่สำหรับการเดินจงกรม มีโรงฉัน โรงครัว อย่างเพียงพอ มีห้อง อาคาร หรือศาลาปฏิบัติที่สามารถให้ผู้ปฏิบัติธรรมนั่งฟังการบรรยายและฝึกปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานได้ไม่แออัดเกินไป

ด้านบุคลากร วิทยากรบรรยายธรรมที่มีความรู้ ความสามารถในการเทศนาและบรรยายธรรมให้เข้าใจหลักธรรม และน้อมนำไปประพฤติปฏิบัติได้อย่างมีความสุข วิทยากรบรรยายธรรมที่มี

ความรู้ ความสามารถในการเทศนาและบรรยายธรรมให้เข้าใจหลักธรรม และน้อมนำไปประพฤติปฏิบัติได้อย่างมีความสุข สามารถตอบข้อซักถามและสอบถามธรรมกัมมัญฐานได้

ด้านการบริหารการจัดการ เจ้าสำนักปฏิบัติธรรมมีความสนใจและเห็นความสำคัญของการศึกษาปฏิบัติและเผยแผ่ธรรมอย่างแท้จริง มีการประสานงานกับชุมชนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัดด้านต่าง ๆ เช่น การจัดอาหาร น้ำดื่มและการบริการต่าง ๆ เป็นต้น มีบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่เพียงพอในการทำหน้าที่ดูแลด้านที่พัก อาหาร น้ำดื่มห้องน้ำ ห้องสุขา และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ปฏิบัติธรรม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ” มีวิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) หน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีนโยบายสนับสนุนการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี
- 2) คณะสงฆ์ควรสนับสนุนงบประมาณแก่สำนักปฏิบัติธรรมในการดำเนินงาน
- 3) คณะสงฆ์ควรจัดถวายนิยัตยภัตให้แก่พระวิปัสสนาจารย์ที่ได้รับการแต่งตั้ง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

- 1) สำนักปฏิบัติธรรมควรสร้างศักยภาพบุคลากรความสามารถในการนำผู้ปฏิบัติธรรมสำเร็จผู้ปฏิบัติธรรมได้ตั้งเป้าหมายไว้
- 2) ควรมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี เพื่อให้เป็นแนวทางการเรียนการสอนในแนวทางเดียวกัน
- 3) หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ที่ชัดเจนและเหมาะสมกับยุคสมัย พร้อมทั้งการจัดอบรมให้แก่ผู้ปฏิบัติธรรมไปในทางเดียว

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ เพื่อ ศึกษาปัญหา การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในด้านอื่น ๆ
- 2) ควรศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพ การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในของอำเภออื่น เพื่อเปรียบเทียบผล
- 3) ควรศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในของอำเภออื่น เพื่อเปรียบเทียบผล

4) ควรศึกษาถึงปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในของอำเภออื่น เพื่อเปรียบเทียบผล

เอกสารอ้างอิง

- ธานินทร์ ศิลป์จารุ.(2551). *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ SPSS*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปิสซินเนสอาร์แอนด์ดี.
- พระครูภาวนาโพธิคุณ (สมชาย กนต์สีโล). (2551). *วิปัสสนาวิสุทธิคุณและปฏิบัติ*. ขอนแก่น: คลังนันทวิทยา.
- พระมหากังวาล ธีรธมโม. (2558). *การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด*. (ดุชนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระรุ่งโรจน์ ชยานนโท. (2556). *กลยุทธ์การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรม: กรณีศึกษาสำนักปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐานวัดมเหยงคณ์ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมืองบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี. (2561). *ทะเบียนผู้เข้าร่วมปฏิบัติธรรมในสำนักปฏิบัติธรรมในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี*. เพชรบุรี: สำนักงานเจ้าคณะอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี.